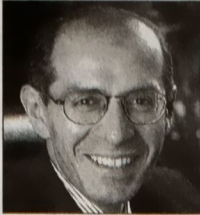

Hizbullah ve siyasal şiddet kültürü

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Bundan sonra, Türkiye'nin belleğini ve bilinçaltını gözden geçirecek olanlar

acaba son Hizbullah hareketinden izler bulacak mıdır? Türkiye, tarihinde belki de ilk kez bu düzeyde bir şiddetle karşı karşıya geliyor. Fakat, toplum, yaşanan olayın vahametini henüz algılamıyor. Bakıyor, tiksiniyor, şaşırıyor fakat unutmaya yatkın davranıyor. Her gün televizyonda 'naklen', 'canlı' ölüm izlemeye alışmış bir toplum son olup bitenden de en çok bu kadar etkilenir. Bir diğer gerekçe her şeyin televizyon 'ekranı'ndan izlenmesi. Bir dehşetle aramıza giren, bizi içine alan ama aynı zamanda da bir dokunulmazlık zırhıyla bizi o sıkıntının dışında tutan bir yalıtım yüzeyi televizyon ekranı. Dolayısıyla da neyin gerçek neyin gerçek ötesi olduğunu bilmiyoruz. Giderek, her şey 'seyirlik' halini alıyor. Her şey bir bezekleme (pastiche) niteliği kazanıyor. Her şey, içinde olmanın ve fakat dokunamamanın, dolayısıyla yeterince algılayamamanın içerdiği gizli ya da açık mizahla bütünleşiyor. Ama işin bir dramatik yanı daha var: Hiçbir şeyi tedhiş ve şiddet odağından görmek istemiyoruz. Çünkü, olayların arkasında siyasetin bulunduğunu sezinliyoruz.

Bu, çok korkunç bir şey. Siyasetin, öldürme kültürüyle yakından ilgisi olduğunu varsaydığımızı gösteriyor ki, Türkiye için bu böyle. Türkiye'de siyasal değişim karşılıklı bir yıldırma 'savaşı'nın sonunda başlamıştır. Ardından, İttihatçıların silahşorluğu, gazeteci katliamları gelmiştir. Onu, İzmir Suikastı davaları izler. Sonrası, 1960 idamlarıdır. 1971 Muhtırası, 'Balyoz harekâtı', işkence, Nurhak katliamları ve nihayet 'sallandırdıkları'yla hatırlanır. (Mı?) 1980 darbesi ise binlerce insanın kanı, zindanda çürüyen bedeni ve acısıdır. Ayrıca suikastler, faili meçhuller, polis zoru, vs, vs...

Politik kültürle iç içe geçmiş şiddetin niteliğini anlamak kolay değil. Bir örnek vereyim. Nazizm de bir şiddet kültürüdür. Fakat, şiddet, o kültürde 'içeriden' değil biraz daha dışarıdan bir biçimde yer alır. Çünkü, şiddetin dayandığı temel mesele, orada, bir 'düzen' ve bir inceltme, damıtma (rafinman), bir kusursuzluk oluşturma çabasıdır. Bir anlamda ölüm ve öldürme bir 'estetik'in' içinden geçerek, onun için var olur. Bu, elbette ki, kabul edilebilecek bir şey değil ama gerçek! Batı metafiziği bu arayışın sayısız örneğiyle yüklü. Oysa, Doğu kültüründe güzellik, şiddet ve ölüm arasında kurulmuş bir bağ yoktur. Çünkü, Doğu kültüründe ölüm zaten içseldir. Ölüm, hayatın bir parçasıdır. Oysa, Batı, ölümü daima dışarıdan bir şey olarak yaşar. Öyle olunca da hayatı düzenlemeye dair bir şey olan siyasetin önerdiği ve çağırdığı şiddet bir 'araç'tır; dehşet yaratır. Doğu'da ise işin doğasına yerleşiktir. Bu nedenle de 'kendiliğinden' uygulanır ve ona şaşırılmaz. Buna bir de Doğu sarayının öldürmeyi doğallaştıran kültürünü eklemek gerekir.

O kadar böyledir ki, Nazi karşıtı örgütler, Hitler'in, yanına silahla girmeye yetkili tek kişi olan yaverini, onu öldürmeye ikna ederler. Fakat adam yapamaz. Gerekçesini sonradan açıklar: 'Siyaseten öldürmeye açık bir kültürden gelmiyordum...' Milyonlarca insanı öldüren bir kültür, tek bir suikast gerçekleştiriyor. Biz ise belki kitlesel katliamlar yapmadık ama hep öldürdük. 'Siyaseten katil' diye bir kavramla iç içe yaşadık. Siyaset ise, idamın sözlükteki diğer anlamıdır.

Siz şimdi olup bitene şaşırılmamasına şaşırılmaya devam edebilirsiniz!